

1 Innspill til jordbruksforhandlingene 2019 fra Akershus Bondelag

2 1 En oppsummering av innspillet vektlagt det fylkeslaget prioriterer sterkest av 3 produksjoner og tiltak. Maksimalt 2 sider

4 **Arbeidsdeling og styrket kornøkonomi**

5 Akershus Bondelag bygger sitt næringspolitiske arbeid på den **arbeidsdelingen** vi har i landbruket i Norge – der det
6 vesentligste av kornproduksjonen er på Østlandets flatbygder og tyngden av grovfôrbaserte produksjoner skjer i
7 distriktene der grasproduksjon er basisgrøden. Denne arbeidsdelingen har imidlertid som forutsetning at
8 kornproduksjonen har stabile og akseptable økonomiske forutsetninger. Akershus Bondelag mener derfor at
9 arbeidsdelingen med distriktene må styrkes ved å **øke lønnsomheten i kornproduksjonen:**

- 10 • Akershus Bondelag støtter Akershus og Østfolds felles korn- og miljøutvalgs krav om prisøkning på 20
- 11 øre/kg for førkorn, 30 øre/kg for matkorn, erter og åkerbønner, og 60 øre/kg oljevekster i årets
- 12 jordbruksoppgjør.
- 13 • Prisøkningen på korn utover den generelle prisstigningen må kompenseres med prisnedskrivning for å
- 14 ivareta kornkjøperne (kraftfôr, matmel) videre i verdikjeden. Prisnedskrivning på korn er ikke et reit
- 15 korntilskudd. Distriktene har like stor nytte av prisnedskrivningen gjennom lavere kraftfôrpris.
- 16 • Det må stimuleres til utbygging av økt tørke- og lagerkapasitet på gårdene. Dette kan frigi kapasiteten på
- 17 mottaksanlegg og fellessiloer som kan brukes til beredskapslagring.
- 18 • Arealtilskuddet må minst økes i takt med kostnadsøkningen, dette for å sikre at de marginale skiftene
- 19 holdes i bruk.

20 Debatten internt i landbruket om påstått «re-
21 kanalisering» av landbruket, savner rot i virkeligheten,
22 og bidrar bare til å svekke landbruket utad. Vi blir
23 opptatt med å krangle internt. For Akershus sin del, er
24 endringen både i grasareal og antall ammekyr marginal
25 i forhold til endringer i mange andre områder.

26 Og for vannmiljøet i våre områder vil det flere steder
27 være fornuftig med mer grasdyrking. Akershus
28 Bondelag mener videre at reduksjonen/bortfall av AK-
29 tilskudd grasdyrking i sone 1 og sone 3 må reverseres.
30 Bortfall/reduksjon av AK-tilskudd på gras fører til at en
31 del areal går ut av drift – og til sist gror igjen.

32 **Klima og miljø**

33 Klima er den største utfordringen for norsk landbruk på
34 noe lenger sikt. Klimaet endres - og de som driver landbruksproduksjon er de første som får merke det! Det må
35 settes inn tiltak som reduserer risiko og gjør bonden i stand til å produsere også under mer ekstreme forhold.
36 RMP-ordningen er viktig, og må styrkes betydelig.

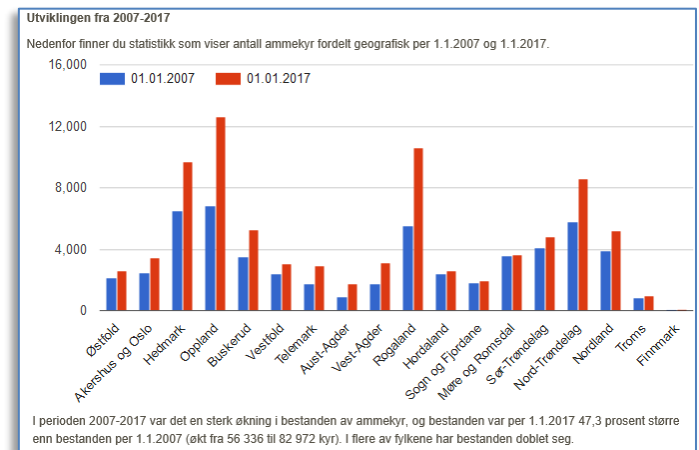
37 I perioden 2007 til 2018 har kornprisen steget med 24% mens RMP-potten har blitt redusert med 4%!

38 Som et eksempel kan vi se på ordningen med å la åkeren ligge i stubb over vinteren, som er den største både i
39 oppslutning og total sum utbetalt RMP-tilskudd: Dersom kornbonden skal la arealet ligge i stubb om vinteren vil
40 det medføre lavere potensiale for avling året etter. Høstkorn gir i snitt ca. 200kg/daa mer i avling enn vårkorn på
41 leirjord. Med en pris på mathvete på 3kr, er dette 600kr/daa. Da blir dagens tilskudd på 190kr/daa i den mest
42 erosjonsutsatte sonen altfor lavt!

43 RMP-virkemidlene tilpasses regionalt gjennom diskusjoner i partnerskapet i landbruket. Partnerskapet fungerer
44 bra, men «potten» som overlates til lokale/regionale vurderinger er for lav!

45 Landbrukets klimaavtrykk skal reduseres, og vi skal selvfølgelig være med å kutte – med fokus på å redusere
46 utslipp per produsert enhet. Men vi må passe oss for at et kutt i vårt landbruk bare flytter utslippene ut av landet
47 gjennom import.

- 48 • Risikoen i kornproduksjonen må ned, og det må bli mer lønnsomt å være en klima- og miljøbevisst bonde.
- 49 Derfor må RMP potten i Akershus økes med minst 50% (ca 25 mill. kr.).
- 50 • Klimatiltak vil fort måtte dekkes av RMP-potten. I så fall må rammen for denne økes tilsvarende eventuelle
- 51 nye klimatiltak.
- 52 • Prioritere midler til forsknings- og utviklingsarbeid som bidrar til bærekraftig og klimasmart
- 53 matproduksjon.
- 54

55 **Avlingsskadeordningen**

56 Sommeren 2018 førte til 1782 innvilgede søknader i Akershus for erstatning som følge av avlingssvikt. Korn- og
57 fôravlingene tørket bort, og Akershus var, etter Oppland, det hardest rammede fylke i landet. På tross av dette er
58 det bare et fåtall av våre lokallag (13,6%) som mener ordningen må forbedres betydelig, men noen forbedringer er
59 foreslått.

60 Avlingskadeordningen må i større grad ta hensyn til individuelle avlinger og kvalitet. For alle produksjoner,
61 inklusive grovfôr til egne husdyr, skal egne avlinger legges til grunn, ikke normtall for kommunene. Det burde
62 utredes om ordningen for grovfôrproduksjon til egne dyr kan legges om og i stedet utbetales per dyr, basert på
63 normtall for fôropptak justert for innkjøpt kraftfôr:

$$64 \quad \text{Totalt fôrbehov} = ((\text{kg melk} + \text{kg kjøtt} + \text{salg/kjøp av livdyr} + \text{dyrestatus og endring ved nyttår}) = \text{totalt fôrbehov.} \\ 65 \quad \text{Totalt fôrbehov} - (\text{Kg kraftfôr} + \text{salg og innkjøpt fôr} + \text{statusendring fôr på lager}) = \text{AVLING.} \\ 66$$

67 Beregningen av erstatning må ta hensyn til det man har sådd/plantet. Det må være høyere satser for de
68 produksjonene som har en høyere salgpris, så som såkorn.

69 Taket for erstatning beholdes på 1,5 mill. pr. vekstgruppe. Taket og satsene for erstatning justeres i takt med
70 endring i målpris.

71 Det er videre mange som mener at tørkesituasjonen viser med all tydelighet at tiden nå er inne for å la jordbrukere
72 få en mulighet til å sette av midler til et inntektsutjæmningsfond som de kan trekke på i år med ekstraordinære
73 kostnader.

74 **Markedsrom**

75 På kort sikt er den største utfordringen for norsk landbruk er overproduksjon i nær sagt alle husdyrproduksjoner.
76 Flere forhold tilsier at situasjonen ikke vil bli bedre de nærmeste årene: slutt på jarlsbergeksport, slutt på
77 reguleringseksport av svin, samt endringer i forbrukertrender/opinion i retning av redusert inntak av kjøtt.

78 Forbruket av potet, frukt, bær og grønt i Norge har imidlertid økt de siste årene. Produksjonen står for en betydelig
79 andel av verdiskapningen i landbruket, men får kun en liten del av overføringen. En nylig revidert
80 verdiskapingsanalyse av Jord- og skogbruket i Østfold viser et potensial for økt produksjon av potet, grønnsak-
81 frukt og bær i våre områder. Markedet viser til en økt etterspørsel etter, og preferanse for, norske produkter.
82 Virkemidlene må understøtte en slik positiv utvikling.

83 Akershus Bondelag ser positivt på Gartnerhallens innspill om et vekst- og innovasjonsprogram, men det er viktig at
84 det her åpnes en vei for nye produsenter inn i grøntnæringen.

85 Honningproduksjon har markedsmuligheter. Også innen korn- og proteinvekster er det markedsrom. Økonomien
86 må styrkes, se første avsnitt.

87 **Selvforsyningsgrad**

88 Norsk landbruk blir kritisert for at selvforsyningsgraden er for lav. Landbruket har et stort behov for importerte
89 forråvarer. Et realistisk og godt bidrag til å øke selvforsyningsgraden er økt produksjon av korn og proteinvekster:

- 90 • Det må være gode intensiver for å satse på matkorn - både tradisjonell volumproduksjon av mathvete og
91 økt satsing på bygg, havre og andre sorter. Både nisje- og volumproduksjon av matkorn skaper verdier
92 som norsk landbruk ikke kan gå glipp av.
- 93 • Kraftfôrprodusentene ønsker bedre tilgang på norsk hvete, slik at importen kan reduseres. (jfr. rapporten
94 «Rommet for norsk korn», FK 2017). En økt satsing på mathvete vil også gi mer fôrhvete, enten fordi
95 mathvetemarkedet er dekket, eller fordi en del av hveten ikke oppnår matkvalitet. For å motivere
96 bøndene til å dyrke mer hvete, og gi en økonomisk sikkerhet dersom det blir fôr, må betalinga for
97 fôrhvete økes.
- 98 • Generelt må det gis bedre betalt for protein i fôrkorn - både hvete og bygg. En differensiert målpris etter
99 proteininnhold kan være en mulighet.
- 100 • For å gjøre det mer attraktivt å dyrke og bruke erter, åkerbønner og oljevekster må lønnsomheten både
101 for å dyrke og bruke disse bedres. Økt prisnedskrivning på erter vil være et godt virkemiddel her.
102 Tilsvarende må målpris og prisnedskrivning bedres for de andre olje- og proteinvekstene.

103 **Investeringsvirkemidlene**

104 Det er overproduksjon i nær sagt alle husdyrproduksjoner. Investeringsvirkemidlene må derfor prioriteres til
105 korntørking og -lagring samt til andre produksjoner med markedsrom innen frukt-, bær- og grøntsektoren, dog slik
106 at ombygging fra bås fjøs til løsdrifts fjøs også prioriteres.

107 Beredskapslager for korn må gjeninnføres, både sentrale lager med gode systemer for ulike kvaliteter og rullering,
108 og tørker og lager på gårdene. Ved å yte tilskudd til lagring på gårder, gis bonden en sikkerhet for inntekt på
109 investeringen i korntørke- og lager.

110 Investeringer i honningproduksjon bør også prioriteres.

111 Akershus Bondelag mener imidlertid at det må være en fornyingsmulighet i alle produksjoner – særlig for unge
112 bønder som overtar. Slike investeringer må være fornuftige og vel fundert i gårdens ressursgrunnlag.

113 **2 Inntektsramme og fordeling på pris og tilskudd**

114 • Ambisjon, finansiering med målpris/tilskudd

115 Inntektsrammen må sikre reell økonomisk vekst for bonden, og ikke basere seg på
116 fiktive målprisøkninger som det ikke er realistisk å kunne ta ut i markedet.

117 Korn-, olje- og proteinvekster:

118 *Forutsetningen for kanaliseringspolitikken er at kornproduksjonen har stabile og*
119 *akseptable økonomiske forutsetninger. Akershus Bondelag mener derfor at*
120 *arbeidsdelingen med distriktene må styrkes gjennom å **øke lønnsomheten i***
121 **kornproduksjonen.**

122

123 Innen kjøtt, egg og melk må vi fortsatt jobbe for markedsbalanse og tollvern, fordi:

- 124 - Det er en krevende markedssituasjon for mange av kjøttslagene, med svært
125 begrensede muligheter til å ta ut en høyere pris videre i verdikjeden. Arbeid for nye
126 tiltak for å oppnå markedsbalanse samt fortsatt trykk for å styrke grensevernet må
127 prioriteres.
- 128 - Dessverre ser vi fortsatt økt import i melkemarkedet, særlig av produkter som
129 tollmessig faller inn under RÅK-ordningen. Den sterke konkurransen gjør at vi ikke
130 tror det er mye å hente på økt melkepris nå, men en viss økning for å kompensere
131 for økte kostnader må legges til grunn. Mer av økningen i melkemarkedet må dekkes
132 med norsk melk.

133 Frukt, bær, poteter og grønt er en sektor som viser en økt etterspørsel etter, og en
134 preferanse for norske produkter. Dagens målprissystem er en viktig bærebjelke, og mål
135 for mulig prisuttak i de enkelte kulturer innenfor potet, grønt og frukt. Styret støtter
136 grøntutvalgets innspill som mener at det er rom for å øke målprisen med 3,5 % for frukt,
137 bær og grønnsaker og 25 øre for poteter.

138

139 Det er ikke enkelt å prioritere mellom budsjettmidlene, og vi ønsker ikke å drive intern
140 omfordeling slik at noen taper på at andre skal få det bedre. Men det er tre ordninger
141 som det er spesielt oppmerksomhet rundt i Akershus denne vinteren, og disse bør
142 derfor prioriteres.

- 143 - Økonomien til den klima og miljøvennlige bonden må styrkes. Midler til RMP-
144 ordningen i kornområdene må prioriteres.
- 145 - Arealtilskudd grovfôr må prioriteres også i «kornområdene» - reduksjonen i AK-
146 tilskudd må reverseres.
- 147 - Velferdsordningene må styrkes.

148

149 • Prioritering av:

150 - Produksjoner

151 Korn-, olje- og proteinvekster: Prioriteres! Må utnytte markedsrommet for både mat- og
152 fôrkorn, og stimulere til økt dyrking av olje- og proteinvekster.

153

154 Frukt, bær og grønt: Prioriteres! her er det markedsmuligheter, og mulig å ta ut
155 en høyere målpris.

156
157 Honning: en liten produksjon, men med markedsmuligheter. Bør prioriteres.
158
159 Ammeku: Fortsatt noe markedsrom, men det tar tid fra kapasitet er utbygd til
160 man får slakt i markedet. Vi har derfor ikke full oversikt, og bremser må på i
161 denne produksjoner, bl.a. ved å stramme inn betydelig på nyinvesteringer.
162 Økonomien i produksjonen bør styrkes på linje med gjennomsnittet.
163
164 Kraftfôrbasert produksjoner: Både markedsregulering og
165 produksjonsregulerende tiltak er stikkordet. Ny kapasitet må ikke støttes. Økt
166 prisuttak i markedet ikke mulig før markedet er i balanse. Lav prioritet dette
167 oppgjøret.
168
169 Sauehold: Overproduksjon, men det fortsatt være mulig å fornye fjøs, og det
170 trengs også rekruttering. Lav prioritet dette oppgjøret.
171
172 Melk: Kvoteordningen sikrer arbeidsfordelinga innen melkeproduksjonen. Melk
173 møter nå stor konkurranse fra import, og bortfall av Jarlsberg-eksport kan gi en
174 mer krevende markedsituasjon fremover. Målpris: moderat økning.
175
176
177
178 - Områder
179 Våre lokallag er tydelige på at alle regioner må prioriteres likt (spm 4.2), og
180 videre at økonomien i grovfôrbasert husdyrhold IKKE skal differensieres
181 ytterligere mellom grasområdene og kornområder (spm 5.3).
182
183 En annen sak er at nå må det foretas justering av soneplassering. Helt konkret er
184 Nesodden kommune og områdene Maridalen og Sørkedalen i Oslo kommune
185 feilaktig plassert i sone 1, og vi krever at disse flyttes til sone 3. Videre må Feiring
186 og Hurdal flyttes til sone 5A – ikke sone 3 som i dag.
187
188 - Bruksstørrelse
189 Ammeku: Akershus Bondelag støtter at strukturelementene blir sterkere på
190 tilskuddene til ammeku. Dette synspunkt støttes av 6 av 10 lokallag, mens 4 av
191 10 synes dagens struktur er grei.
192
193 Melkebruk: Overveldende støtte til at små- og mellomstore melkebruk fortsatt
194 skal prioriteres høyt (spm 27.25: 91%!)
195
196 • Tak på tilskudd?
197 - Akershus Bondelag har lokallagenes klare støtte i at tak på husdyrtilskudd må
198 gjeninnføres (spm 6.4).
199 - Det bør etableres et tak på arealtilskudd på 400 daa for potet/grønnsaker og
200 200 daa for frukt/bær.
201
202 **3 Avlingsskade**
203 • Gjøre endringer?
204 Sommeren 2018 førte til 1782 innvilgede søknader i Akershus for erstatning som følge
205 av avlingssvikt. Korn- og fôravlingene tørket bort, og Akershus var, etter Oppland, det
206 hardest rammede fylke i landet. På tross av dette er det bare et fåtall av våre lokallag

207 (13,6%) som mener ordningen må forbedres betydelig, men følgende momenter er
208 trukket frem:

- 209 - Bort med normtall på grovfôravlinger, må bruke individuelle tall (44,4%)
- 210 - Satsene må oppdateres årlig (44,4%)
- 211 - Taket på utbetaling må permanent heves til 1,5 mill. kroner (11,1%)

212 Det er imidlertid mange som mener tiden nå er inne for å la jordbrukere få en mulighet
213 til å sette av midler til et **fond** som de kan bruke i år med ekstra kostnader.

214

215 **4 Storfekjøtt - Ammeku**

- 216 • Hvor høyt prioritere bedre rammevilkår?
- 217 • Differensiering mellom korn- og grasområder? Evt. innenfor
- 218 grasområdet/kornområdet
- 219 • Struktur?

220

221 Ammeku er en stor avtager av norsk fôr, både gras og beiter og en stor andel norsk korn
222 i kraftfôret. Ammekua egner seg godt til å utnytte ressurser som ellers vil gå til spille.
223 Fortsatt noe markedsrom, men det tar tid fra kapasitet er utbyggt til man får slakt i
224 markedet. Vi har derfor ikke full oversikt, og bremsen må nå settes på i denne
225 produksjoner, bl.a. ved å stramme inn betydelig på nyinvesteringer.

226 Akershus Bondelag mener at:

- 227 - økonomien i produksjonen bør styrkes på linje med gjennomsnittet.
- 228 - økonomien i grovfôrbasert husdyrhold skal IKKE differensieres ytterligere
- 229 mellom grasområdene og kornområder (spm 5.3).
- 230 - prioritere små- og mellomstore produsenter. Små produsenter utnytter
- 231 randsoner og marginale arealer best.
- 232 - strukturelementene bør bli sterkere på tilskuddene til ammeku. Dette støttes av
- 233 6 av 10 lokallag, mens 4 av 10 synes dagens struktur er grei.

234

235 **5 Sau og lam**

- 236 • Hvordan bedre økonomien?
- 237 • Prioritering mellom ulike tilskudd?
- 238 • Differensiering mellom korn- og grasområder? Evt. innenfor grasområdet/
239 kornområdet?
- 240 • Produksjonsregulering? I såfall hva?

241

242 Selv om det er overproduksjon nå må det fortsatt være mulig å fornye fjøs, og det
243 trengs også rekruttering. Beitetilskudd er viktig for å sikre økonomien i saueholdet. Et
244 stort flertall av våre lokallag advarer mot å styrke økonomien i sauehold gjennom
245 tilskuddsøkninger, da dette vil bare føre til økt overproduksjon.

- 246 - Tilskuddet på utmarksbeite må økes, men ikke på bekostning av tilskudd til
247 innmarksbeite.
- 248 - Kvalitetstilskudd på lam er viktig å beholde for å opprettholde økonomien til
249 sauebonden.
- 250 - Tilskudd med struktur bør prioriteres for å styrke mindre bruk.
- 251 - Mange lokallag tar til orde for å innføre markedsregulering i saueholdet (tak på
252 maks antall vfs, etableringsstopp...).
- 253 - Rovdyrproblematikken nevnes av mange lokallag, og at det etterlyses effektive
254 tiltak for å sikre saueholdet i rovdyrutsatte områder (tilskudd til innmarksbeite i
255 rovdyrutsatte områder).

256

257

258 **6 Svinekjøtt**

- 259 • Hvordan styrke økonomien?
260 • Målpris – opp, ned, uendret?
261 • Prioritering mellom ulike tilskudd?

262
263 Det er rundt 50 svineprodusenter i Akershus. 2 er med på purkeutkjøpet.
264 Husdyrproduksjon i kornområdene har mange fortrinn som vi mener det må legges mer
265 vekt på. Den viktigste er at vi har mye ledig spredeareal, og det er faktisk et stort behov
266 for husdyrgjødsel for å opprettholde produktiviteten i jorda, som kan bli dårligere av
267 ensidig kornproduksjon uten husdyrgjødsel. En annen grunn er at fôret blir produsert i
268 kornområdene, og det meste av markedet er her. Kan ikke regne med økning i forbruk
269 fremover, og markedssituasjonen er i utgangspunktet krevende. Oppgjøret må derfor
270 ikke stimulere til økt produksjon gjennom bedret økonomi.
271 - Må få på plass markedsregulering og produksjonsregulerende tiltak.
272 (Utkjøpsordningen – bare 2500 purker mens 4000 var målet. Forstemmende at
273 tilslaget til utkjøpsordningen er så ujevnt fordelt distriktene imellom).
274 - Velferdsordninger må prioriteres; få opp tilskuddet,
275 - Tilgangen på avløsere er svak.
276 - Økt kornpris må følges av prisnedskrivning på kraftforet.
277 - Målprisøkning bør være uendret (95% av lokallagene støtter at målprisen er for høy
278 eller bør være uendret).
279 -

280 **7 Egg og kylling**

- 281 • Hvordan styrke økonomien?
282 • Innføre frakttilskudd på kylling?

283
284 Økonomien er svak for både egg- og slaktekyllingprodusentene grunnet markeds-
285 situasjonen, samtidig som markedet også presser produsentene til å reinvestere i
286 system for frittgående høns/kylling.

287 Det er ikke grunnlag for å styrke økonomien før markedet er i balanse.

288
289 Lokallaga flagger en viss interesse for innføre frakttilskudd på kylling, men ikke
290 overveldende respons....

- 291
292 - Bør prioritere investeringsmidler til ombygging til frittgående
293 - Økt kornpris må følges av prisnedskrivning på kraftforet.
294 - Velferdsordninger må prioriteres

295
296

297 **8 Ku- og geitemelk**

- 298 • Prioritering?
299 • Målpris?
300 • Struktur?
301 • Kvotetak?
302 • Kvoteordningen – Kjøp/salg, kvoteleie?

303
304 Kumelk: Kvoteordningen sikrer arbeidsfordelinga innen melkeproduksjonen. Dermed må
305 økonomien bedres på struktur. Møter nå stor konkurranse fra import, og bortfall av
306 Jarlsberg-eksport kan gi en mer krevende markedssituasjon fremover.
307 Det må vurderes om reglene om frikvoter til eget gårdsysteri kan undergrave
308 kvotereglementet.

- 309 - Målpris: Moderat økning – vurdere prisavregning etter tørrstoffinnhold?
310 - Velferdsordningene må styrkes.
311 - Dyrevelferd blir viktigere og viktigere. Alle må slippe ut kua.
312 - Investeringsmidler til ombygging fra bås til løsdrift må prioriteres, særlig på små-
313 og mellomstore bruk - og uten at man nødvendigvis må øke produksjonen.
314 - Støtte til Bondelagets innspill om økt statlig andel ved salg og bortleie av kvoter
315 (spm 29.27)
316 - Bynære gårder burde kunne fungere som ambassadører for å ta imot grupper og
317 gi voksenopplæring.
318

319 Melkebruk: Lokallagene gir overveldende støtte til at små- og mellomstore melkebruk
320 fortsatt skal prioriteres høyt (spm 27.25: 91%!). Og over 50% mener kvotetaket bør
321 settes ned til ca 600.000 liter, mens noe under 50% ønsker kvotetaket uendret (ingen
322 ønsket høyere tak...)
323

324 **9 Grønnsaker, frukt og potet**

- 325 • Målpris?
- 326 • Tilskudd?
- 327 • Differensiere tilskudd etter arealstørrelse?
- 328 • Toll eller andre grep for å øke lønnsomheten?

329 På kort sikt er den største utfordringen for norsk landbruk er overproduksjon i nær sagt
330 alle husdyrproduksjoner. Forbruket av potet, frukt, bær og grønt i Norge har imidlertid
331 økt de siste årene. Produksjonen står for en betydelig andel av verdiskapningen i
332 landbruket, men får kun en liten del av overføringen. En nylig revidert verdiskapings-
333 analyse av Jord- og skogbruket i Østfold viser et potensial for økt produksjon av potet,
334 grønnsak- frukt og bær i våre områder. Markedet viser til en økt etterspørsel etter, og
335 preferanse for, norske produkter. Virkemidlene må understøtte en slik, positiv utvikling.
336

337 Dagens målprissystem er en viktig bærebjelke, og mål for mulig prisuttak i de enkelte
338 kulturer innenfor potet, grønt og frukt.

- 339 - Øke målprisen med 3,5 % for frukt bær og grønnsaker og 25 øre for poteter.
- 340 - Satsene for arealtilskudd for frukt, bær, grønnsaker og potet bør differensieres etter
341 arealstørrelse (spm 33.31: 82%)
- 342 - Det bør etableres et tilskuddstak på 400 da for potet/grønnsaker og 200 da for
343 frukt/bær
- 344 - Det bør vurderes om leiejord langt fra egen gård ikke skal få arealtilskudd.
- 345 - Det er behov for økt tollbeskyttelse. Vi ber om at Norges Bondelag fortsetter
346 arbeidet med økt tollbeskyttelse innen potet, grønt, frukt og bær.
- 347 - Det haster med å få på plass en analyse av de ulike produksjonenes beskyttelse og at
348 det foretas vurderinger om overgang til %-toll, med tanke på best mulig beskyttelse
349 gjennom hele sesongen.
- 350 - Med jevne mellomrom utsettes vi for dumpingpriser fra utlandet. For å forhindre
351 dette, må det fastsettes en nedre prisgrense på hvert produkt.
- 352 - Kapitalbinding i næringa er stor. IBU-midler må prioritere frukt, bær og
353 grøntsektoren (vanning, lager).

354 **10 Korn og kraftfôr**

- 355 • Styrke kornøkonomien? Prioritering?
- 356 • Målpris?
- 357 • Differensiering etter arealstørrelse?
- 358 • Prisnedskrivningstilskudd og kraftfôrpris?

359 Akershus Bondelag bygger sitt næringspolitiske arbeid på den **arbeidsdelingen** vi har i
360 landbruket i Norge – der det vesentligste av kornproduksjonen er på Østlandets
361 flatbygder og tyngden av grovfôrbaserte produksjoner skjer i distriktene der
362 grasproduksjon er basisgrøden. Denne arbeidsdelingen har imidlertid som forutsetning
363 at kornproduksjonen har stabile og akseptable økonomiske forutsetninger. Akershus
364 Bondelag mener derfor at arbeidsdelingen med distriktene må styrkes ved å **øke**
365 **lønnsomheten i kornproduksjonen:**

- 366 - Akershus Bondelag støtter Akershus og Østfolds felles korn- og miljøutvalgs krav om
367 prisøkning på 20 øre/kg for fôrkorn, 30 øre/kg for matkorn, erter og åkerbønner, og
368 60 øre/kg oljevekster i årets jordbruksoppgjør.
- 369 - Prisøkningen på korn utover den generelle prisstigningen må kompenseres med
370 prisnedskrivning for å ivareta kornkjøperne (kraftfôr, matmel) videre i verdikjeden.
- 371 - Det må stimuleres til utbygging av økt tørke- og lagerkapasitet på gårdene. Dette kan
372 frigi kapasiteten på mottaksanlegg og fellessiloer som kan brukes til beredskaps-
373 lagring. Tilskudd til lagring på gårder vil bidra til å sikre økonomien for investeringen.
- 374 - Arealtilskuddet må minst økes i takt med kostnadsøkningen, dette for å sikre at de
375 marginale skiftene holdes i bruk.
- 376 - Gjeninnføre lagringstilskudd for korn. Dette vil gi bonden en sikkerhet for inntekt på
377 investeringen i korntørke- og lager.
- 378 - Beredskapslagring av såkorn økes. Også for såfrø må det opprettes beredskapslagre.

379 Prisdskrivning er et viktig distriktpolitisk virkemiddel som bidrar til å sikre
380 husdyrproduksjonen i grasområdene.

381

382 **11 Andre produksjoner**

- 383 • Hjort, honning, annet

384

385 **Honning:**

- 386 - Øke satsen per bifolk/kube fra 550 til 600.
- 387 - Nedre grense for tilskudd til bifolk/kuber omdefineres fra minimum 25 enheter til å
388 inngå i det generelle bunnfradraget på kr 6000,-. Dette betyr at grensen blir på ca 10
389 kuber.
- 390 - Øvre grense for tilskudd på 400 enheter. Dette tilsvarer noe over ett årsverk og
391 setter en tydelig grense for en del birøktere fra utlandet som er vant til å drive en
392 annen type birøkt enn vi har i Norge og som truer smittekontroll og hensynet til
393 andre pollinerende insekter.

394

395 **Alpakka:**

396 Alpakka er i dag berettiget til beitetilskudd, men teller ikke for tilskudd per dyr,
397 avløsertilskudd eller tilskudd ved sykdom. Akershus Bondelag ber Bondelaget vurdere
398 om alpakka skal tas inn som andre husdyrslag.

399

400 **12 Investeringer**

- 401 • Bevilge mer, mindre eller uendret?
- 402 • Hvordan prioritere i forhold til markedspotensiale?
- 403 • Legge andre føringer enn i dag i forhold til prioriteringer?

404

405 Det er overproduksjon i nær sagt alle husdyrproduksjoner. Investeringsvirkemidlene må
406 derfor prioriteres til produksjoner der det er markedstrom.

407 Beredskapslager for korn må gjeninnføres, både sentrale lager med gode systemer for
408 ulike kvaliteter og rullering, og tørker og lager på gårdene.

409

410

Akershus Bondelag mener at det må prioriteres investeringsvirkemidler til:

411

- Kornlager, -tørker

412

- Støtte til såkornlager/beredskap

413

- Grøntsektoren: alt fra vanningsanlegg, lager, kjøøl/frys og pakkerier.

414

- Melk: Ombygging fra bås til løsdrift

415

- Egg og slaktekylling: investeringsstøtte til ombygging til frittgående.

416

- Støtte til investeringer i honningproduksjon

417

- Grøftetilskudd – også til nydyrka og ikke tidligere grøfta jord.

418

419

Akershus Bondelag mener imidlertid at det må være en fornyingsmulighet i alle produksjoner – særlig for unge bønder som overtar. Slike investeringer må være fornuftige og vel fundert i gårdens ressursgrunnlag.

420

421

422

Av lokallagene mener 95,5% at investeringer bør kunne bidra til oppgradering uten at kapasiteten øker. Framfor økt produksjon, kan bedret dyrevelferd og tilpasning til nye regler prioriteres (spm 42).

423

424

425

426 **13**

Velferdsordninger

427

- Prioritering i forhold til andre ordninger?

428

- Prioritering mellom de ulike velferdsordningene?

429

- Gjøre noe med tidligpensjonsordningen?

430

431

Akershus Bondelag har lokallagenes klare støtte i at velferdsordningene kan prioriteres høyere enn andre tilskuddsordninger (spm 44), og det er Avløsning ved sykdom, svangerskap mm som helt klart prioriteres (spm 45: 74%).

432

433

Punktet er tatt opp på mange punkter i besvarelsene.

434

435

436

54% støtter tidligpensjonsordningen, mens 46% mener midlene kan bedre anvendes i andre ordninger.

437

438

439

Avkorting ved sykdom mot annen lønnsinntekt må fjernes.

440

441 **14**

Økologisk landbruk

442

- Hvordan stimulere til økt produksjon?

443

444

Akershus Bondelag mener at økonomien i økologisk landbruk i størst mulig grad må baseres på den merprisen man kan oppnå i markedet. Det er i dag stort underskudd i markedet for økologisk korn, grønt, frukt og bær. Dette er en situasjon som må utnyttes og det må satses på og legge til rette for økt produksjon. Dette er svært viktig for å unngå at det etablerer seg varige importkanaler.

445

446

447

448

449

450

Lokallagene peker på pristilskudd per produsert enhet som mest målrettede virkemiddel for å øke produksjonen (spm 48: 42%), foran faglige tiltak og rådgiving (spm 48: 32%).

451

452

453

Når det gjelder tiltak for å øke økologisk kornproduksjon, peker lokallagene på faglige tiltak og rådgiving som viktigste tiltak (spm 49: 53%).

454

455

456

457 **15**

Landbrukets nedbygging av matjord?

458

- Hvordan redusere nedbyggingen?

459
460 Lokallagene mener at tilskudd til riving av gamle bygg når nye skal bygges er det klart
461 viktigste tiltak (spm 51: 47,6%).
462

463 **16 Dyrevelferd**

464 • Tiltak for å forbedre dyrevelferden/unngå dyretragedier?
465

466 Lokallagene er tydelig opptatt av dyrevelferd. Temaet kommer igjen flere steder i
467 besvarelsene.

468 Akershus Bondelag støtter bransjens arbeid med å heve velferden for alle dyr i alle
469 dyregrupper. Framfor økt produksjon, kan bedret dyrevelferd og tilpasning til nye regler
470 prioriteres ved investeringer/oppgraderinger.

471 Tiltak:

472 - Systematisk arbeid for å heve dyrevelferden for alle dyr i alle dyreslag (dyrevelferds-
473 programmer for samtlige produksjoner)

474 - Fagbrev - må kunne dokumentere at bonden er kompetent.

475 - Mentor-ordninger

476 - Obligatoriske veterinærbesøk og målrettet rådgiving (spm 53: 45%)

477 - Troverdige og faglig forsvarlig revisjon/kontroll og systematiske varslingsprosedyrer.
478 Mattilsynet må bli bedre på kontroll. Skille på dyrevelferdsbrudd og andre avvik når
479 de skriver rapporter. Slå raskere og hardere ned på klare dyrevelferdsbrudd.

480 - Prioritere dyrevelferdsiltak ved oppgraderinger og nyinvesteringer

481 - Det må vurderes å gi tilskudd til tiltak utover regelverket, slik som rutinemessig
482 veterinærbesøk osv.

483 - Det må bli bedre samordning mellom Mattilsynet og KSL slik at dyrevelferdsbrudd
484 rapporteres til KSL.
485
486

487 **17 Klima**

488 • Finansiering av tiltak over jordbruksavtalen?
489 • Andre innspill til klimaforhandlingene.
490

491 Klima er den største utfordringen for norsk landbruk på noe lenger sikt. Klimaet endres -
492 og de som driver landbruksproduksjon er de første som får merke det! Det må settes inn
493 tiltak som reduserer risiko og gjør bonden i stand til å produsere også under mer
494 ekstreme forhold. RMP-ordningen er viktig, og må styrkes betydelig.
495

496 Landbrukets klimaavtrykk skal reduseres, og vi skal selvfølgelig være med å kutte – med
497 fokus på å redusere utslipp per produsert enhet. Men vi må passe oss for at et kutt i vårt
498 landbruk bare flytter utslippene ut av landet gjennom import.

499 - Prioritere midler til forsknings- og utviklingsarbeid som bidrar til bærekraftig og
500 klimasmart matproduksjon. Akershus Bondelag er frustrert over mangelen på
501 faktabasert kunnskap hva angår effekten av klimatiltak.

502 - Klimatiltak vil fort måtte dekkes av RMP-potten. I så fall må rammen for denne
503 økes tilsvarende eventuelle nye klimatiltak.
504

505 Akershus Bondelag har lokallagenes fulle støtte i at klimatiltak i landbruket må
506 finansieres over andre budsjett enn jordbruksavtalen (spm 56: 77%).
507

508 Akershusbonden er videre for at rådgiving med klimakalkulator bør betales i en
509 kombinasjon av offentlig støtte og betaling fra bonden.

510
511

512 **18 Annet. F.eks:**

513 • Beitetilskudd

514
515 - Tilskuddet på utmarksbeite må økes, men ikke på bekostning av tilskudd til
516 innmarksbeite.

517

518 • Miljøvirkemidler (RMP, SMIL, Grøfting m.m)

519 **RMP:**

520 Klima er den største utfordringen for norsk landbruk på noe lenger sikt. Klimaet endres -
521 og de som driver landbruksproduksjon er de første som får merke det! Det må settes inn
522 tiltak som reduserer risiko og gjør bonden i stand til å produsere også under mer
523 ekstreme forhold. RMP-ordningen er viktig, og må styrkes betydelig. I perioden 2007 til
524 2018 har kornprisen steget med 24% mens RMP-potten har blitt redusert med 4%!

525 - Risikoen i kornproduksjonen må ned, og det må bli mer lønnsomt å være en
526 klima- og miljøbevisst bonde. Derfor må RMP potten i Akershus økes med minst
527 50%.

528

529

530 **Grøfting:**

531 Akershus Bondelag går inn for at tilskuddet til grøfting må opprettholdes, og at
532 grøftetilskudd også må ytes til nydyrking og til grøfting av tidligere ugrøfta mark. Dette
533 er utrolig viktig – ikke minst i et klimaperspektiv med tøffere nedbørsforhold.

534

535 **Forskning- og utvikling:**

536 Det må opprettes et nasjonalt nettverk for koordinering og brukerstyrt forskning for
537 jordbruket etter modell fra Grønn Forskning Midt-Norge, det settes av 1 million i 5 år til
538 dette i årets jordbruksforhandlinger.

539

540 • Aksjoner

541 I Akershus er ikke aksjonsviljen særlig stor blant lokallagene, 75% ønsker IKKE tøffe
542 aksjoner ved ev. brudd i 2019. Dette begrunnes med at vi har en flertallsregjering og
543 dels med at tøffe aksjoner vil irritere forbrukere og folk flest....

544

545 Og 59% av lokallagene vil prioritere en begrenset markering – gjerne i tettsteder og byer
546 over hele landet, framfor enn stormarkering i Oslo (spm 60).

547

548 I kommentarfeltet er det flere lag som peker på positive, lokale aksjoner som et
549 alternativ til «tøffe» aksjoner. Og det er slike aksjoner de vil prioritere lokalt.

550

551

552 • Skatt/avgift/avskrivninger/fond

553 Lokallagene ønsker at det etableres en ordning der (deler av) overskudd fra drifta ett år
554 kan settes av til bruk i år med ekstra kostnader.

555

556 **Frist for innspill: Fredag 15. mars.**

557 **Innspill legges på saksnr. 19/00037.**